

P7_TA(2012)0089

Kazahstan

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. marca 2012 o Kazahstanu 2012/2553(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju splošnih določb o zunanjem delovanju Unije iz člena 21 Pogodbe o Evropski uniji in postopka za sklepanje mednarodnih sporazumov iz člena 218 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju strategije EU za osrednjo Azijo,
  - ob upoštevanju sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med ES in Kazahstanom, ki je začel veljati leta 1999, zlasti člena 2 tega sporazuma (poglavje o splošnih načelih),
  - ob upoštevanju strategije EU za novo partnerstvo z osrednjo Azijo, ki jo je Evropski svet sprejel dne 21. in 22. junija 2007, in poročil o napredku z dne 24. junija 2008 in 28. junija 2010,
  - ob upoštevanju izjave Sveta o Kazahstanu z dne 24. maja 2011,
  - ob upoštevanju izjav EU o Kazahstanu v stalnem svetu OVSE z dne 3. novembra in 22. decembra 2011 ter 19. januarja, 26. januarja in 9. februarja 2012, pa tudi izjav visoke predstavnice EU/podpredsednice Catherine Ashton o dogodkih v Žanjaoznu z dne 17. decembra 2011 ter o parlamentarnih volitvah 15. januarja 2012 v Kazahstanu z dne 17. januarja 2012,
  - ob upoštevanju izjave o predhodnih ugotovitvah in sklepih misije Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice za opazovanje parlamentarnih volitev, ki so potekale 15. januarja 2012,
  - ob upoštevanju izjave predstavnika OVSE za svobodo medijev z dne 25. januarja 2012 o položaju medijev v Kazahstanu,
  - ob upoštevanju izjave direktorja Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice z dne 1. februarja 2012 o strogem nadziranju kazahstanske opozicije,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. decembra 2011 o strategiji EU za osrednjo Azijo¹,
  - ob upoštevanju odstavka 23 svoje resolucije z dne 16. februarja 2012 o zasedanju Sveta Združenih narodov za človekove pravice²,
  - ob upoštevanju člena 110(4) Poslovnika,
- A. ker bi lahko EU in Kazahstan od tesnejšega sodelovanja imela velike koristi in ker Parlament podpira ta cilj, pri čemer poudarja, da mora gospodarsko sodelovanje potekati

---

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0588.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0058.

skupaj s političnim ter temeljiti na politični volji, da se uresničijo in ohranijo skupne vrednote, saj ima Kazahstan pri družbeno-gospodarskem razvoju osrednje Azije ter pri stabilnosti in varnosti v tej regiji pglavitno vlogo;

- B. ker so se junija 2011 začela pogajanja o novem okrepljenem sporazumu med EU in Kazahstanom, ki bo nadomestil sedanji sporazum o partnerstvu in sodelovanju;
- C. ker je 17. februarja 2012 kazahstanski predsednik podpisal več zakonov, namenjenih izboljšanju pravne podlage za delovna razmerja, pravice delavcev in socialni dialog ter za okrepitev neodvisnosti sodstva;
- D. ker je bilo 16. decembra 2011 v nemirih v Žanjaoznu na zahodu Kazahstana, kjer se je na miroljubnih demonstracijah na glavnem trgu zbralo več kot 3000 ljudi v podporo naftnim delavcem, ki so od maja s stavko zahtevali višje plače in boljše pogoje ter pravico do izbire svojih sindikalnih predstavnikov, ubitih veliko ljudi, še več pa je bilo ranjenih;
- E. ker oblasti poročajo, da je umrlo 17 ljudi, neodvisna poročila in priče pa navajajo, da se je to zgodilo po tem, ko so policijske enote za obvladovanje izgrediv napadle protestnike in začele streljati na civiliste, vključno z neoboroženimi stavkajočimi in njihovimi družinami; ker so kazahstanske oblasti po spopadih razglasile izredno stanje ter novinarjem in neodvisnim opazovalcem preprečile dostop do Žanjaozna; ker je bilo izredno stanje 31. januarja 2012 končno odpravljeno, po izjavah prič pa naj bi bilo smrtnih žrtev še veliko več; ker so regionalne oblasti družinam umrlih med temi dogodki obljubile finančno podporo;
- F. ker še vedno ni popolnoma jasno, kaj se je 16. decembra 2011 dejansko dogajalo v Žanjaoznu; ker so oblasti onemogočile komunikacijske povezave, nato pa so v izrednih razmerah, ki so trajale do 31. januarja 2012, nadzirale dostop do mesta; ker ustrahovanje in nasilni napadi na neodvisne medije ter ozračje strahu med državljani še naprej onemogočajo jasnejšo sliko o teh dogodkih; ker so kazahstanske oblasti v odgovor na dogodke v Žanjaoznu decembra 2011 povečale internetno cenzuro v državi in zdaj uporabljajo tehnologijo za prestrezanje vsebine komunikacij za ves internetni promet;
- G. ker je bilo od decembra 2011 aretiranih približno 43 ljudi, ki jim zdaj grozi šestletna zaporna kazen, med katerimi so tudi ugledni voditelji in aktivisti, ki so bili dejavni med stavko naftnih delavcev, na primer Talat Saktaganov, Roza Tuletajeva in Natalija Ažigaljeva; ker so 3. februarja 2012 v Uralsku zaradi suma organiziranja množičnih neredov v Žanjaoznu aretirali več mladih in jih obtožili sodelovanja v islamističnih dejavnostih;
- H. ker je kazahstanski predsednik pozval k temeljiti preiskavi teh dogodkov in v ta namen ustanovil vladno komisijo, ki jo vodi podpredsednik vlade, k sodelovanju v preiskavi pa povabil mednarodne strokovnjake, tudi iz Združenih narodov; ker proti številnim policistom teče preiskava zaradi neprimerne uporabe strelnega orožja, vendar doslej še nihče ni bil obtožen;
- I. ker se vrstijo poročila, da s pridržanimi grdo ravnajo in jih mučijo; ker je treba tudi te primere verodostojno preiskati in začeti ustrezne sodne postopke;
- J. ker po mnenju OVSE splošne volitve, ki so potekale 15. januarja 2012, niso bile v skladu s standardi te organizacije, saj so se dogajale številne nepravilnosti, za večjo priljubljenost vladajoče stranke pa so se uporabljali državni viri in slogani, zaradi česar niso bili

izpolnjeni nujni pogoji za resnično pluralistične volitve, čeprav so bile tokrat tehnično dobro izvedene;

- K. ker je kazahstanski predsednik 6. januarja 2012 podpisal zakon o državni varnosti, ki varnostnim službam daje večje pristojnosti in potrjuje, da se lahko osebe, ki naj bi škodile ugledu države v svetu, označi za „destruktivne“ in se bodo morale soočiti s posledicami;
- L. ker se je v zadnjih nekaj mesecih stanje na področju človekovih pravic v Kazahstanu začelo slabšati, kot je opisano v izjavah EU v stalnem svetu OVSE in nedavnih izjavah predstavnika OVSE za svobodo medijev ter direktorja Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice;
- M. ker so oblasti septembra 2011 sprejele zakon o religiji, po katerem se morajo vse verske skupnosti ponovno registrirati, vključuje pa tudi določbe, ki državljanom Kazahstana preprečujejo svobodno prakticiranje vere; ker vsi nedavno sprejeti zakoni o veroizpovedi, množičnih medijih ter nacionalni varnosti vsebujejo določbe, ki krepijo neliberalne značilnosti kazahstanskega političnega sistema in so v nasprotju z napovedanimi prizadevanji za demokratizacijo;
- N. ker je mestno sodišče v Aktavu odvetnico Natalijo Sokolovo, ki je zastopala naftne delavce, 8. avgusta 2011 obsodilo na šestletno zaporno kazen zaradi „podžiganja socialnih nemirov“ in „dejavnega sodelovanja v nezakonitih shodih“;
- O. ker je Kazahstan v upanju, da bi okrepil svoj ugled na mednarodni ravni, leta 2010 predsedoval Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi in se je zavezal vrsti demokratičnih reform, pa tudi spoštovanju osnovnih načel te organizacije;
- P. ker se nad opozicijskimi strankami in organizacijami Alga, Azat in socialističnim gibanjem Kazahstana, pa tudi nad neodvisnimi mediji, kot so časopisi Vzgljad, Golos Republik in Respublika ter satelitski kanal STAN TV, in nad neodvisnimi sindikati, vključno s sindikatom Žanartu, ter nad drugimi organizacijami civilne družbe v zadnjih dveh mesecih izvaja vse večja represija in ker sta bila med drugim pridržana predsednik stranke Alga Vladimir Kozlov in glavni urednik časopisa Vzgljad Igor Vinjavski; ker se je nedovoljenih protestov proti represiji 28. januarja 2012 v Almatiju udeležilo okoli 1000 ljudi, ki so javne organe pozvali, naj ustavijo politično preganjanje;
- Q. ker so opozicijske stranke napovedale, da 24. marca 2012 načrtujejo protestni shod v Almatiju, ki bo obeležil 100 dni od pobojev v Žanjaoznu;
- R. ker ima EU glede na to, da je bil Vladimir Kozlov kmalu po vrnitvi z obiska zasedanja Evropskega parlamenta in Evropske službe za zunanje delovanje aretiran in so mu onemogočili stik z zunanjim svetom, dodaten razlog za zaskrbljenost, in ker to kaže, da je treba ohraniti zmožnost evropskih institucij za dialog s številnimi akterji v partnerskih državah EU, ne da bi to imelo negativne posledice za sogovornike;
- 1. poudarja pomen odnosov med EU in Kazahstanom ter krepitev političnega in gospodarskega sodelovanja, ki vključuje strateška področja, kot so demokracija, človekove pravice, okolje, energetika, trgovina in promet, poleg boja proti terorizmu, organiziranemu kriminalu in trgovini z mamili; poudarja, da so lansko leto zaznamovali okrepljeno sodelovanje, pogosta srečanja na visoki ravni in začetek pogajanj o novem sporazumu o partnerstvu in sodelovanju;

2. izraža globoko zaskrbljenost in izreka sožalje glede dogodkov v Žanjaoznu v Kazahstanu 16. decembra 2011, ko je 17 ljudi izgubilo življenje, 110 pa je bilo ranjenih;
3. ostro obsoja policijo zaradi nasilnega ravnanja z miroljubnimi demonstranti v Žanjaoznu in poziva k neodvisni in verodostojni preiskavi dogodkov z mednarodnim sodelovanjem;
4. napoveduje, da namerava pri odnosih s Kazahstanom v skladu s prakso pri odnosih z drugimi tretjimi državami nadaljevati dialog z akterji civilne družbe; pričakuje spoštovanje tega dialoga in poudarja, da mu dobrobit sogovornikov veliko pomeni;
5. meni, da je bil glavni vzrok za poglobitev ljudskega nezadovoljstva pred dogodki sredi decembra 2011 slabo ukrepanje pri delavskem sporu v naftnem sektorju v zahodnem Kazahstanu; je prepričan, da so priznavanje pravice delavcev do organiziranja (v besedi in dejanju), vzajemno spoštljiv dialog med predstavniki sindikatov, delodajalci in organi oblasti, ponovna zaposlitev odpuščenih delavcev ali nova delovna mesta zanje, podpora družin, ki so jih posledice nedavnih dogodkov hudo prizadele, ter gradnja zaupanja v organe pregona bistveni za socialni mir in trajno stabilnost;
6. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj pozorno spremlja sojenje obtoženim zaradi organizacije demonstracij ter naj o njem poroča Parlamentu;
7. pozdravlja nedavno izpustitev zagovornika človekovih pravic Jevgenija Žovtisa, direktorja kazahstanskega mednarodnega urada za človekove pravice in pravno državo, in novinarja časopisa Vremja Tohnjaza Kučukova, ki sta bila pomiloščena z odločitvijo sodišča z dne 2. februarja 2012 po tem, ko sta bila septembra 2009 obsojena na štiri leta delovnega taborišča;
8. obžaluje, da je razen tega malo izjem od negativnega trenda na področju človekovih pravic v Kazahstanu, ki traja že precej časa in se je nedavno še okrepil, ter poziva kazahstanske oblasti, naj družinam aretiranih aktivistov zagotovijo, da jim ni treba skrbeti za njihovo varnost;
9. poziva kazahstanske oblasti, naj si nadvse prizadevajo za izboljšanje položaja človekovih pravic v državi; poudarja, da mora biti napredek v pogajanjih o novem okrepljenem sporazumu o partnerstvu in sodelovanju med EU in Kazahstanu odvisen od napredka političnih reform; spodbuja Kazahstan, naj ohrani izrečeno zavezo za nadaljnje reforme, da se vzpostavi odprta in demokratična družba, ki bo vključevala neodvisno civilno družbo in opozicijo ter spoštovala temeljne pravice in pravno državo;
10. ponovno poudarja, da sta neomejen dostop do informacij in komunikacij ter necenzuriran dostop do interneta (digitalna svoboda) univerzalni pravici ter sta nepogrešljiva za človekove pravice, na primer za svobodo izražanja in dostop do informacij, pa tudi za zagotavljanje preglednosti in odgovornosti v javnem življenju;
11. pozdravlja pravne spremembe v zadnjih mesecih, katerih namen je povečanje števila strank, ki lahko predlagajo kandidate za volitve v parlament; ugotavlja, da so bile od zadnjih parlamentarnih volitev v novem parlamentu zastopane tri stranke; obžaluje, da številnim opozicijskim strankam ni dovoljena registracija za volitve, in spodbuja kazahstanske oblasti, naj izpeljejo nadaljnje reforme, ki so potrebne za izvedbo resnično pluralističnih volitev, ter naj podpirajo delovanje neodvisnih medijev in dejavnosti nevladnih organizacij;

12. poziva kazahstanske oblasti, naj prednostno obravnavajo ugotovitve Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice, da bi opoziciji v državi omogočile opravljanje njenega legitimnega poslanstva v demokratični družbi, in naj sprejmejo vse potrebne ukrepe, da bi izpolnile mednarodne volilne standarde; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj podpre Kazahstan pri reševanju teh vprašanj;
13. je seznanjen s časovnim načrtom za pristop Kazahstana k Svetovni trgovinski organizaciji, ki bo pripomogel k oblikovanju enakih pogojev za poslovni skupnosti na obeh straneh, spodbudil in liberaliziral trgovino ter bo sporočal pripravljenost na sodelovanje in odprtost; poudarja, da bo Kazahstan s pristopom pravno zavezan k izpolnjevanju pravil Svetovne trgovinske organizacije, kar med drugim pomeni odpravo protekcionističnih ukrepov;
14. izraža ogorčenost, ker so opozicijski voditelji in novinarji od januarja 2012 v zaporu, in poziva kazahstanske oblasti, naj ustavijo zatiranje opozicije in neodvisnih medijev v državi ter naj izpustijo vse osebe, ki so zaprte iz političnih razlogov, kot sta predsednik stranke Alga Vladimir Kozlov in glavni urednik časopisa Vzgljad Igor Vinjavski, pa tudi vse osebe, omenjene v nedavnih izjavah EU v stalnem svetu OVSE, ki so še vedno v priporu; poziva, da je treba Vladimirju Kozlovu omogočiti stike z ožjo družino, vključno z ženo, ter neodvisno oceno njegovega zdravstvenega stanja; pozdravlja izpustitev Natalije Sokolove, odvetnice sindikata naftne družbe Karažanbasmunaj, ki je bila obsojena na šest let zaporne kazni, kar so zdaj znižali na triletno pogojno kazen; vendar obžaluje, da ji sodba sodišča v času pogojne kazni še vedno prepoveduje sodelovanje v sindikalnih dejavnostih;
15. poziva kazahstanske oblasti, naj v skladu s priporočili predstavnikov in organov OVSE hitro izboljšajo spoštovanje svobode zbiranja, združevanja, izražanja in veroizpovedi ter naj veliko pozornost namenijo mednarodnih zavezam, ki jih je sprejel Kazahstan, ter obljubam, ki jih je dal pred sprejetjem odločitve o predsedovanju Kazahstana OVSE leta 2010; opozarja na dobro pripravljen nacionalni načrt za človekove pravice, ki je bil sprejet leta 2009, ter poziva kazahstanske oblasti, naj ga v celoti izvajajo;
16. je prepričan, da bi kazahstanske oblasti in družba s sprejetjem takega ukrepa pridobili velike koristi, vsaj glede stabilnosti in varnosti, država pa bi znova začela pridobivati vedno večji mednarodni ugled;
17. poudarja sodelovanje uradnih predstavnikov Kazahstana v odprtih in plodnih srečanjih s poslanci Evropskega parlamenta v Evropskem parlamentu od leta 2012, ob sodelovanju civilne družbe in nevladnih organizacij, v katerih so se pokazali kot dovzetni za preiskavo dogodkov z mednarodnim sodelovanjem ter obljubili informacije v zvezi z aretacijami iz preteklih mesecev; pričakuje, da bodo tem napovedim sledili konkretni ukrepi;
18. poudarja pomen dialoga o človekovih pravicah med EU in kazahstanskimi oblastmi, v katerem se lahko odkrito obravnavajo vsa vprašanja; poziva h krepitvi tega dialoga, da bi postal učinkovitejši in bolj usmerjen v doseganje rezultatov, ter da je treba vanj vključiti akterje civilne družbe;
19. poziva EU in še posebej visoko predstavnico Evropske unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj pozorno spremljata razvoj dogodkov, opozarjata kazahstanske oblasti na zaskrbljujoča vprašanja, ponudita pomoč in redno poročata Evropskemu parlamentu;
20. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje visoki predstavnici/podpredsednici, Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, vladi in parlamentu Republike

Kazahstan ter Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi.